

Miłorząb dwuklapowy (*Ginkgo biloba*) jest powszechnie określany mianem „**żywej skamieliny**” (reliktu). To najstarszy żyjący gatunek drzewa na świecie, który rośnie na Ziemi od ponad 200 milionów lat. Miłorząb przetrwał w niezmienionej formie od ery mezozoicznej, pamiętając czasy dinozaurów.

To piękne drzewo osiąga w swojej ojczyźnie nawet do 40 m wysokości i 5 m średnicy pnia. W Polsce jest znacznie niższe. W wieku 30 lat dorasta do 10-12 m wysokości. Najstarsze egzemplarze mają nie więcej niż 20 m wysokości.

Miłorzęby są drzewami **długowiecznymi**, dożywającymi do ok 2000 lat. Wiek najstarszych, chińskich egzemplarzy szacuje się nawet na 3500 lat. Najstarszy w Europie miłorząb rośnie od 1730 r. w Ogrodzie Botanicznym w Utrechcie w Holandii. W Polsce najstarszy miłorząb rośnie w ogrodzie przypałacowym w Łańcucie, szacuje się, że został tam posadzony między 1770 a 1780 rokiem.

Drzewo to jest łatwe w uprawie, doskonale przystosowane do panujących w Polsce warunków klimatycznych i nie przemarza nawet w surowe zimy. Jedynie siewki oraz młode okazy są bardziej wrażliwe na niskie temperatury i dlatego w pierwszych latach po posadzeniu drzewka warto je okrywać na zimę włókniną lub chochołami ze słomy oraz zabezpieczać system korzeniowy przed mrozem grubą warstwą ściółki. Ponadto miłorzęby świetnie znoszą suszę i zanieczyszczenie powietrza w miastach. Są światłolubne, nie znoszą stanowisk ocienionych, na których zamierają. Miłorząb bardzo dobrze wytrzymuje małe napowietrzenie gleby. Świetnie też znosi zasolenie i jest bardzo odporny na suszę glebową. Źle rośnie na glebach piaszczystych oraz takich, w których jest wysokie lustro wody. Odporny na choroby i szkodniki. Bardzo wolno przyrasta na grubość pnia i dosyć długo musi być palikowany. Świetnie znosi cięcie.

Miłorząb jest drzewem o **ulistnieniu sezonowym**. Wiosną liście są jasnozielone, latem ciemnozielone, a jesienią spektakularnie przebarwiają się na piękny, złocistożółty kolor.

Miłorząb tworzy **dwa rodzaje pędów**:

– długo i krótkopędy. Długopędy są jasnobrązowe, z liśćmi osadzonymi skrętolegle. Na nich zaś wyrastają krótkopędy, z liśćmi zebranymi po kilka w formie rozety na szczycie. Blaszki liściowe są wachlarzowate, szerokości 5-8 cm, od góry wyraźnie wcięte, z dwiema klapami (stąd nazwa łacińska, bo *bilobus* oznacza dwuklapowy). Liście posiadają wcięcie na wierzchołku, jeśli wyrastają z długopędów, natomiast te na krótkopędach wcięcia nie posiadają.

Jest to **roślina dwupienna**, co oznacza, że kwiaty męskie i żeńskie występują na oddzielnych okazach, tak jak u wierzb, czy topól. Płeć drzew przed uzyskaniem dojrzałości jest bardzo trudna do ustalenia. Okazy żeńskie i męskie można odróżnić po pędach: żeński pęd ma pąki małe i na wierzchołku zaostrome, a męski duże i zaokrąglone. Kwiaty wyrastają na krótkopędach i są wiatropylne. Pyłek może być przenoszony nawet na odległość 1,5 km. Kwiaty męskie zebrane są w niewielkie, kilkucentymetrowe kotki i wyrastają na końcach krótkopędów, kwiaty żeńskie zaś są niepozorne i trudno zauważalne. Mają postać dwóch nagich zalążków o długości 4 mm. Zalążki są osadzone na długich, cienkich szypułkach. Zapylenie ma miejsce wiosną, w maju lub czerwcu, natomiast do zapłodnienia dochodzi w kilka miesięcy po zapyleniu, często już w wykształconych i opadłych na grunt nasionach przy udziale ruchliwych, opatrzonych w wici plemników. Kuliste nasiona pokrywa ciemnożółta osnówka, przypominająca śliwkę o średnicy około 2,5–3 cm (uwaga: nie należy mylić nasion z owocami, ponieważ nagonasienne nie wytwarzają owoców). Dojrzałe osnówki wydzielają nieprzyjemny zapach zjełczałego masła, stąd zaleca się sadzić wyłącznie osobniki jednej płci. Drzewa uzyskane z siewu zaczynają wydawać nasiona dopiero około 40 roku życia. Odmiany żeńskie rozmnażane przez szczepienie wydają nasiona już w wieku kilkunastu lat.

Zastosowanie:

Ginkgo Biloba jest stosowany w medycynie naturalnej od tysięcy lat. Stanowi jedną z najpopularniejszych roślin leczniczych. Stosowanie *Ginkgo Biloba* jest częścią tradycyjnej medycyny chińskiej. Właściwości

lecznicze odnoszą się przede wszystkim do ekstraktu z liści. Do dziś tworzone są specjalne plantacje miłorzębu, z których pozyskiwane są liście z przeznaczeniem do wyrobu preparatów wspomagających między innymi **pamięć**, oraz kosmetyków zapewniających **spowolnienie procesów starzenia**. W przemyśle kosmetycznym wyciąg z liści znajduje zastosowanie w kremach ujędrniających, odmładzających, nawilżających oraz wygładzających skórę, ponadto w kremach wzmacniających naczynia krwionośne i redukujących przebarwienia skórne. Leki zawierające wyciąg z miłorzębu usprawniają krążenie obwodowe i mózgowe, zapobiegają zwapnieniu naczyń, hamują agregację płytek krwi, zwiększają jej przepływ, **usprawniają pamięć i ułatwiają koncentrację**.

Drewno miłorzębu jest lekkie i miękkie, poza tym odporne na gnicie i ogień. Stanowi cenny materiał mający zastosowanie w rzeźbiarstwie oraz do produkcji mebli i pojemników do przechowywania japońskiej wódki sake.

Czy wiesz, że ...

Miłorząb dwukłapowy ze względu na brak okrycia zalążków zaliczany jest w systematyce **do roślin iglastych**. Jego liście to tak naprawdę zmodyfikowane w charakterystyczny sposób igły. Budowa ulistnienia jest dokładnie taka sama jak u roślin iglastych.

Jest to bardzo żywotne drzewo i jeden z niewielu organizmów biologicznych, które **przetrwały wybuch bomby** atomowej w Hiroszynie, i żyją do tej pory.